

Tájékoztató a hálapénzről

1. Jogi háttér:

- Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 52. § (2) és (4) bekezdése
- Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 290. § (1) bekezdése, 290. § (1) bekezdése
- A hálapénz elfogadásának szabályozására vonatkozóan a 2012. július 1-jétől hatályos Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 52. § (2) és (4) bekezdése tartalmaz rendelkezéseket, mely alapján a „munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulása nélkül harmadik személytől díjazást a munkaviszonyban végzett tevékenységére tekintettel nem fogadhat el vagy nem köthet ki”.
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 290. § (1) bekezdése alapján "aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személynek vagy rá tekintettel másnak azért ad vagy ígér jogtalan előnyt, hogy a kötelességét megszegje, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő".
- A Btk. 291. § (1) bekezdése szerint "aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő".

2. A hálapénz elfogadásának lehetőségei:

A hálapénz elfogadásának átlátható szabályozása érdekében az egészségügyi szolgáltató vezetőjének lehetősége van arra, hogy a vezetése alatt álló egészségügyi intézményben dolgozó alkalmazottai által elfogadható külön juttatásról - beleértve a hálapénzt is - külön utasításban rendelkezzen.

Amennyiben az egészségügyi szolgáltatóra vonatkozó vezetői utasítás az adott szolgáltató (intézmény) tekintetében külön juttatásként lehetővé teszi az egészségügyi dolgozói számára a hálapénzt, annak jogszerű elfogadására kizárólag az alábbi feltételekkel nyílik lehetőség:

Hálapénzt a beteg:

- csak utólag,
- saját elhatározásából és
- a gyógyító tevékenységével összefüggésben adhatja.

Ha az egészségügyi szolgáltatóra vonatkozó vezetői utasítás nem rendelkezik a hálapénz külön juttatásként történő elfogadhatóságáról, vagy annak elfogadását nem teszi lehetővé, úgy a hálapénz adásának, illetve kérésének minden formája - beleértve az utólagos, saiat elhatározásból és gyógyító tevékenységgel összefüggésben nyújtott hálapénzt is - jogellenesnek tekintendő.

Az egészségügyi dolgozó:

- hálapénzt nem fogadhat el az egészségügyi szolgáltatást megelőzően,
- hálapénzt az ellátásért nem köthet ki,
- a hálapénz fejében az általánoshoz képest más ellátásban nem részesítheti a beteget,
- hálapénz ellenében a beteget kedvezőbb vagy soron kívüli ellátásban nem részesítheti,
- a várólistás vagy előjegyzéses egészségügyi szolgáltatások tekintetében nem kerülhet a beteget előnyösebb helyzetbe.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az egészségügyi szolgáltatással összefüggő pluszszolgáltatások térítési díjai vonatkozásában az ellátás biztonságossága és az intézmény gazdaságos működtetése érdekében az intézmény külön jogszabály által meghatározott díjjegyzékkel rendelkezik.

3. Hová fordulhat a beteg jogellenes hálapénz adás/kérés esetén?

Amennyiben az egészségügyi dolgozó a hálapénzt jogellenesen kéri, vagy azt a beteg nem jogszerű módon adja az egészségügyi dolgozónak, úgy a panaszos beteg:

3.1. *büntető feljelentést tehet* a bűnüldöző szerveknél (a bűncselekmény elkövetését a betegnek kell bizonyítania), és/vagy

3.2. panaszjárás keretében *kivizsgálást kezdeményezhet*:

- *orvos esetében* a Magyar Orvosi Kamaránál,
- nem orvos egészségügyi dolgozó esetén a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamaránál,
- klinikai szakpszichológus és egyéb, nem egészségügyi felsőfokú végzettségre épülő klinikai szakképesítésű egészségügyi dolgozó esetében a Magyar Orvosi Kamaránál

A Magyar Orvosi Kamara / Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara a beteg panasza esetén etikai eljárást folytat le.

A Magyar Orvosi Kamara Etikai Kódexe szerint:

Az orvosnak olyan magatartást kell tanúsítania, amely mind a beteget, mind a hozzátartozóját arról győzi meg, hogy az orvosilag szükséges ellátás minősége független minden egyéb juttatástól.

Minden orvosnak erkölcsi kötelessége, hogy mindent megtegyen a hálapénz visszaszorítása, illetve végleges megszüntetése érdekében.

A hálapénz, hálaszolgáltatás az a bármilyen előny és juttatás, amit a beteg vagy hozzátartozója az ellátást követően, utólag, kérés nélkül az orvosnak ad, amennyiben az még

közvetve sem befolyásolja az ellátás minőségét.
A hála kifejezése csak szabad elhatározáson alapulhat.

A Magyar Orvosi Kamara Etikai Kódexe alapján etikai vétségnek minősül:

- az előre kért, elvárt, felajánlott, vagy elfogadott anyagi juttatás vagy egyéb előny, vagy
- az orvosok egymás közt adott, vagy
- egészségügyi dolgozótól elfogadott hálapénz,
- bármilyen anyagi juttatás, egyéb előny betegől, vagy hozzátartozójától történő bármilyen módon való kikényszerítése.

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Etikai Kódexe alapján etikai vétségnek minősül, ha:

- egészségügyi szakdolgozó hálapénzt kér, vagy erre vonatkozó ráutaló magatartást tanúsít,
- hálapénz kérésére utaló magatartást tanúsít a sürgősségi betegellátás, haldokló beteg vagy egészségügyi dolgozó ellátása, valamint minden olyan eset során, amikor az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés korlátozott.

3.3. *Megkeresheti az egészségügyi szolgáltatónál eljáró, illetékes betegjogi képviselőt:*

A betegjogi képviselő panasz esetén:

- az érintett szolgáltatónál alkalmazott gyakorlat figyelembevételével tájékoztatja a beteget a megtett panasz tartalmáról,
- folyamatosan tájékoztatást nyújt a beteg részére az eljárási cselekmények helyzetéről, a válasz tartalmáról, és az azzal szembeni esetleges jogorvoslat, vagy további eljárások kezdeményezésének lehetőségéről,
- ismerteti a panaszossal és az egészségügyi szolgáltatóval a panasz tárgyában, a betegjogi képviselő közvetítésével történő egyezségkötés lehetőségét, illetve tájékoztatja a feleket a külön jogszabály szerinti egészségügyi közvetítői eljárásról, és az abban való részvételhez segítséget nyújthat.

Dr. Novák Krisztina

főigazgató